

UutisKymi

Kymi Kymmene Oy:n julkaisu nro 11 42. vuosikerta

6.9.1982

Ilmasta
metsälle
kasvun
lisää

Lentäjä Pekka Veikkolaisen ohjaamasta Cessnasta lannoitettiin elokuun lopulla Kymiyhtiön metsiä Mäntyharjussa. Metsänlannoituksesta yleensä ja lentolevityksestä erityisesti tarkemmin sivulla 3.

Ilta,
Aamu,
Yö...

Viisivuorjärjestelmää on nyt kehitetty lähes kolme vuotta. Kokemuksista keskiaukeamalla.

Hienopaperin hinta laskenut, sanomalehtipaperin tilaukset vähentyneet

Markkinatilanne heikentynyt sellu-, paperi- ja kemian teollisuudessa

"Maamme metsäteollisuuden tilanne ei tällä hetkellä poikkea olennaisesti 1970-luvun puolivälin lama-ajasta. Joillakin maamme paperitehtailla tilanne on yhtä heikko kuin tuolloin, joillakin vielä vaikeampi", sanoi Kymi Kymmene Paperin johtaja Heikki Kellokoski johdon ja henkilöstön yhteiskokouksessa Kuusankoskella 23.8.

Katsauksessaan johtaja Kellokoski siteerasi Metsäteollisuuden Keskusliiton toimitusjohtajan Matti Pekasen äskettäin pitämää puheita.

Metsäteollisuuden yleiset näkymät, mm. kokonaisviennin 6 prosentin ja vientitulojen 5 prosentin sekä reaalihintojen 15 prosentin lasku, heijastuvat myös Kymiyhtiön paperiteollisuuden tilanteessa.

"Voikkaan paperitehtaan sanomalehtipaperille kaavailtiin kuluvaan vuoden budjetissa 10 prosentin tilausvajausta, nyt vajuus on jo 16 prosenttia. Syynä tilauskannan vähenemiseen ovat mm. Euroopan taluslaha ja markkinoille tullut uusi kapasiteetti."

Kym Press-laaduissa suun-

ta on Kellokosken mukaan samanlainen. Tilauksia on vaikea saada edes yhdelle koneelle toisen seisossa uusintatöiden aikana.

SC-aikakauslehtipaperissa tilausvaje kasvoi 18:sta 22:een prosenttiin. Vaikean tilanteen johdosta tuotantoa joudutaan supistamaan syksyllä tuntuvasti.

Kymin paperitehtaan MG-laatuisten osalta tilanne on oleellisesti huonontunut, koska uusien tilausten tulo on lähes kokonaan tyrehtynyt eikä lisämäärille Neuvostoliittoon ole saatu tilausvahvistuksia. Koventuneesta kilpailusta, korvaavien laatuisten lisääntyneestä käytöstä sekä sellun halpenemisestä johtuen myös hinnat ovat laskeneet.

Hienopaperin tilauskanta

voidaan Kellokosken mukaan luonnehtia tyydyttäväksi, vaikka kysyntä tälläkin sektorilla on heikentynyt kesän aikana normaalia enemmän. "PK 8:n tuotannon markkinointiponnistelut tuottanevat tuloksia jo nyt. Monet uudet ostajat haluavat olla asiakkaitamme jo nyt ja tietyt uuden koneen käynnistyessä."

Hienopaperin hinnat ovat kuitenkin laskusuunnassa, myös kotimaan hinnat laskevat syyskuun alussa lähes 5 prosentilla.

Päällystetyissä laaduissa on tilanne Kellokosken mukaan olosuhteisiin nähden tyydyttävä, vaikka kohtuullisen katteen antavia tilauksia ei olekaan saatavissa.

Kartonkiteollisuudessa tilanne sen sijaan on kääntynyt heikompaan suuntaan.

Selluvarastot suurenevät

Kymi Kymmene Perustuotannon johtaja Antti Örmälä totesi sellun kulutuksen pienentyneen sekä Kymiyhtymään kuuluvilla tehtailla että Finncellin asiakkaitten piirissä.

"Kuusanniemen sellutehtaan käyttövarastoksi vuoden vaihteessa kaavailtu 4 000—6 000 tonnia tulee todennäköisesti kasvamaan yli 20 000 tonnin. Paljon tulee riippumaan myös sellutehtaan linjojen vaihdosta PK 8:n käynnistämisen yhteydessä."

Örmälä sanoi, että sellun hinnat pudonnevat edelleen syyskuun alkupuolella.

"Klooriteollisuuden tilan-

ne on riippuvainen selluteollisuuden käyttöasteesta. Ponnistuksista huolimatta emme ole saaneet klooritoimituksia Neuvostoliittoon ja PVC:tä tuotetaan edelleen ulkomailta ostettavasta VCM:stä. Kotimainen puunjalostus on siis ainoa kloorin kuluttaja", sanoi Kymi Kymmene Kemian johtaja Krister Brommels.

Kemian teollisuuden tuotanto on Kymiyhtiössä jäljessä yli 10 % budjetoiduista määristä ja arvio loppuvuodelle osoittaa tilanteen jatkuvan yhtä heikkona.

Seitsemän ensimmäisen kuukauden tulokertymällä pystytään Brommelsin mukaan peittämään muuttuvien ja kiinteiden kustannusten lisäksi vain puolet vuoden investoinneista, mutta ei lainkaan poistoja.

Voimalasta oivaa lannoitusainetta

Voikkaan puutuhka pelloille

Kaikki jäte ei ole arvoton. Voikkaan höyryvoimalassa syntyi viime vuonna jätteenä 11 000 kuutiometriä puutuhkaa. Tämä jäte on mitä mainointa maaperän kalkitus- ja lannoitusainetta.

Höyryvoimalaitospäällikkö Kurt Malmberg kertoi pelloille kelpaavan tuhkan syntyvän poltettaessa puujätettä (lähinnä kuorta) ja maakaasua keskenään.

"Aikaisemmin puutuhka kuljetettiin kaatopaikalle, mutta vuodesta 1979 sitä on käytetty viljelyksillä kalkitus- ja lannoitusaineena. Höyryvoimalaitokselle menettelystä on ollut se hyöty, että kaatopaikkatila on säästynyt", kertoi Malmberg.

Tällä hetkellä voimalaitoksessa käytetään puujätteen kanssa polttoaineena kivihiiltä. Kivihiilestä syntyvä tuhka ei rikkipitoisuutensa vuoksi ole pelloille kelpavaa.

Voimalaitos siirtyi hintasyyistä korvaamaan osan maakaasusta kivihiilellä. "Energiapolitiikkamme on sellainen, että ensisijaisesti käytämme kotimaisia polttoaineita ja tämän jälkeen halvinta tuontipolttainetta", kertoi höyryvoimalaitospäällikkö Malmberg.

Ravitseva tuhka

"Eerolassa on Voikkaan puutuhkaa käytetty jo usean vuoden ajan", kertoi tilanhoitaja, agrologi Pertti Räihä. "Tulokset ovat olleet erittäin myönteisiä. Kalkituksen lisäksi puutuhka sisältää monia hivenaineita, joita ei tavallisesta kalkista saa."

Maatalouden tutkimuskeskuksessa Jokioisilla suoritettujen tutkimukset tukevat Räihän arvioita. Puutuhka ja puunkuorituhka todettiin kokeissa suhteellisen tehokkaiksi kalkitusaineiksi ja

samalla monipuolisiksi peruslannoitteiksi.

"Kaikeaa puutuhkaa emme pysty Kymiyhtiön pelloilla käyttämään, joten olemme antaneet tuhkaa myös lähiseudun viljelijöille", kertoi Räihä. "Kysyntä on ollut kovaa, koska emme ole ottaneet tuhkaa lainkaan hintaa."

Maanparannuskeinona puutuhka ei ole mikään uusi keksintö. Vielä sata vuotta sitten Suomessakin yleinen kaskiviljely perustui pitkälle juuri puutuhkan maata ravitsevalle vaikutukselle. Nyt on vanhaa tietoutta alettu taas soveltaa käytäntöön.

Agrologi Pertti Räihä ja Eerolan tuhkakasa.

Vientitoiminta käynnistymässä

Valurautakattila hyväksyttiin USA:n markkinoille

Högfors-pienkattiloiden vientitoiminta Yhdysvaltoihin on käynnistymässä. Viennin käynnistymisen edellytyksenä oli USA:n luokituslaitoksen ASME:n (The American Society of Mechanical Engineers) asettamien valmistusmenetelmien ja tarkastustoimintaan liittyvien vaatimusten täyttäminen. Hyväksyminen koskee kaikkia Högfors-valurautakattiloita, mutta vientitoiminta käynnistyy valurautaisilla pienkattiloilla.

Noin vuoden kestänyt selvitys- ja tutkimustoiminta on nyt saatu päätökseen ja valurautaisen Högfors-pienkattiloiden myyntitoiminta Yhdysvalloissa voidaan aloittaa. Kattilaidustusta Yhdysvalloissa on New Jerseyssä toimivalla R.C.F. Export-Import Inc:llä.

Valurautaisia Högfors-pienkattiloita on jo tähän mennessä esitelty useilla alan messuilla Yhdysvalloissa. Ensimmäiset kattilatoimitukset Yhdysvaltoihin lähtevät syyskuun alussa.

"Valurautaiset Högfors-pienkattilat poikkeavat USA:n markkinoilla olevista kattilatyypeistä, mutta siitä huolimatta näiden tuotteiden vastaanotto on ollut hyvin positiivista. Myönteinen suhtautuminen on tullut hyvin esille mm. messuilla ja jälleenmyyjien kanssa käytyjen keskustelujen perusteella. Yhdysvaltoihin tuodaan lämmityskattiloita mm. Saksan Liittotasavallasta, Ranskasta ja Tanskasta", toteaa vientijohtaja Erik Mielck vientimahdollisuuksista Yhdysvaltoihin.

□

Kansallinen huolenaihe

Heinäkuun helteillä mielet olivat korkealla. Metsäteollisuuden käyrät valitettavasti jo matalalla. Puunjaloitusteollisuudessa eletäänkin aikaa, joka viimeksi koettiin 1970-luvun pahimmassa aallonpohjassa.

Aino Kassisen kuoltua meiltä on puuttunut selvänäköjä. Uskon siis asiantuntijoihin, jotka povaavat synkkää metsämaaisemaa myös ensi vuodeksi.

Asiantuntijoita on muuallakin kuin metsäteollisuuden omassa piirissä. Kysymys on siten todellisesta taantumasta eikä esimerkiksi tulopoliittisia neuvotteluja varten tehdyistä laskelmista, mikäli tällainen ajatus jonkun mieleen saataisi putkahtaa. Povari viittaa mm. Helsingin kauppa- ja korkeakoulussa professori Eero Arton johdolla tehtyihin ja äskettäin julkistettuihin laskelmiin. Ne osoittivat ja niissä tuotiin myös julki syvä huolestuneisuus metsäteollisuuden tilasta ja huonosta kannattavuudesta. Tutkimus käsitti useita aloja ja on opiskelijoiden tekemä. Metsäpatruunoilla on varmasti ollut muutakin huolta kuin manipuloida

koko opiskelijajakaarti, ts. keskittyä oman tuloksen – vaikka huononkin – tekemiseen eikä koko alan tulosten laskemiseen.

Valtiovalta ei sen sijaan metsäteollisuuden tilasta suurta huolta kantanut. Tai huolta kyllä, mutta toisella tavalla. Kun kannattavuus hieman parani puunjaloitustuksessa viime vuosikymmenen vaihteessa, tuli heti hätä ruveta suhdanteita tasaamaan. Vuonna 1980 aloitettiin metsäteollisuudelta kantaa vientitalle-tuksia – muistini mukaan luokkaa n. 200 miljoonaa.

Entä kuinka valtio itse meillä menetteli? Vielä tämän vuoden budjetissa kerrotaan, että julkiset investoinnit kasvoivat v. 1980 vain vaatimattomat 2,6 %. Tämän mukaan valtio myös itse olisi toiminut oikeaoppisesti eli siirtänyt hankkeitaan huonompaan aikaan, kuten se muilta edellytti.

Juuri valmistuneet, uudet tilastot kertovat kuitenkin aivan toista. V. 1980 julkisten investointien määrä nousikin 9,1 %. Kuka lie lämmitänyt inflaatiota ja kysyntää? Näin ollen ei myöskään ole ihme, että reservejä las-

kukauden hoitoon on jäänyt niukalti.

Eräs tapa hallita on tietysti, ettei itse tee mitä opettaa. Toisaalta tilastovirheet ovat inhimillisiä. Valtiolla ja kunnille nähtävästi enemmän sallittuja – muistuu tuo metrokin mieleen – kuin yksityiselle ihmiselle tai yritykselle.

No, maassa maan taval-la. Ruotsissa näyttää sikäläisen metsäteollisuuden asema nyt nostetun yhdeksi vaaliteemaksi. Ruotsin oppositio syyttää hallitusta maan metsäteollisuuden heikosta kilpailukyvyistä. Puunjaloitusteollisuuden tila on siten naapurimaassamme nostettu esimerkiksi hallituksen menestymisestä maan talouden hoidossa.

No, vaalit on meilläkin maaliskuussa 1983. Vaalivihje! Kukahan rohkenisi nostaa Suomessa, jonka hyvinvoinnille metsäteollisuus on vielä tärkeämpi kuin Ruotsissa, metsäteollisuuden menestymisen kansalliseksi huolenaiheeksi?

Pössi

Aloitevuosi alkanut Kuusankosken tehtailla

Kymiyhtiön Kuusankosken tehtailla on alkanut aloitetoiminnan kampanjavuosi. Aloitetoiminnan tehostamiseksi järjestettäviin kilpailuihin liittyvää tiedotemateriaalia sekä aloitetoiminnasta kertova tabloid-kokoinen esite on jaettu työpaikoille. Myöhemmin aloitevuoden aikana tullaan kampanjasta muistutamaan mm. Aloite on rahaa -esitteen avulla.

Aloitetoiminnan hoitaja Matti Sampolahti toteaa, että aloitetoiminnan uusien

Aloitekampanjaa on suunnitellut viime vuoden vaihteessa nimetty, eri henkilöstöryhmien ja työnantajan edustajista koottu toimikunta. Jo tammikuussa pitämässään ensimmäisessä kokouksessa toimikunta kartoitti aloitetoiminnan tehostamisen tiellä olevia vaikeuksia ja ryhtyi etsimään keinoja niiden vähentämiseksi.

Tuolloin todettiin aloitteiden käsittelyn ja mm. asiantuntijalausuntojen hankkimisen hitaus oleelliseksi ja katsottiin asioihin voitavan vaikuttaa mm. lisäämällä yhtiöläisten asiaan liittyvää tietoutta.

Huhtikuussa esitettiin kampanjaan liittyvät ehdotukset aloitetoiminnasta vastaavalle johtajalle ja kampanjamateriaalin painatukseen päätettiin elokuussa.

Aloitteita ja lohta kannattaa pyytää vaikkei saisikaan

Aloitetoiminnan kehittämisen lisäksi Ilmari Lindberg osaa myös lohenkalastuksen kikat. Kuva Kitimatista Kanadasta vuodelta 1970. Ilmari Lindberg oli tuolloin teknisenä neuvonantajana Eurocan Pulp and Paper -yhtiössä, joka vuoteen 1979 saakka oli Kymiyhtiön osakkuusyhtiö.

Vanha sanonta "Lohta kannattaa aina pyytää – vaikkei saisikaan" soveltuu mielestäni erittäin hyvin aloitetoiminnan virikkeeksi.

Oman yksikköni kohdalta tuntuisi peräti omituiselta, ellei siellä työskentelevillä viidelläsadalla henkilöllä olisi ideoita ja parannusajatuksia työnsä suhteen. Ihminenhan on hyvin kekseliäs...

Aloitteet on vain saatava esille, on jotenkin kehitettävä luovaa ajattelua suosiva ilmapiiri.

En osaa tarkoin vastata, miten se tehtäisiin. Itsestään ilmapiiri ei ainakaan synny. Ehkäpä jostain lähtee sekin aloite, syttyy kipinä.

Puitteet olemassa

Puitteet joka tapauksessa ovat olemassa, hyödyn jakamiselle on tehty selvät perusteet, joten asia ei ainakaan ilmassa roiku.

Nykyinen aloitepalkkiojärjestelmä on hyvä, kaikkien henkilöstöryhmien edustus takaa aloitteiden oikeudenmukaisen käsittelyn toimikunnissa.

Mitään ei synny itsestään, kaiken hyväksi on tehtävä työtä.

Kun aloitteen tekijä on ideaansa väläyttänyt ja tehnyt siitä esityksen, hän myös odottaa ratkaisua. On vali-

tettavaa, jos päätös viipyy kuukausimääriä, se on oikeastaan keksijän järkeilyn ja ponnistelujen aliarvioimista.

Mielestäni ei pidä lähteä ajatuksesta, että on huonoja ja hyviä aloitteita. Kaikki ovat hyviä, on sen sijaan eri asia, ovatko ne toteuttamisaikaisia ja palkitsemiskelpoisia. Aloitteet ovat ihania ajattelun helmiä, asiantuntijat sitten harkitsevat minne ne heitetään.

Lausunnot ajoissa

Aloitetoimikunnan puheenjohtajana tunnen olevani monella tavoin ratkaisevassa asemassa, eräänlaisena linkkimiehenä. Jos ja kun aloitteita tulee, edellytän että asiantuntijalausunnot saadaan nopeasti ja ajoissa. Lausunnot eivät saa olla ylimalkaisia huitaisuja.

Asiantuntijoiden asemaa en kadehdi, muun kuormituksensa ja kiireittensä lisäksi he joutuvat puntarimaan varsin kiperiä esityksiä; on muutakin tekemistä, helposti tulee paperikori mieleen.

Juuri tästä ajattelutavasta täytyy kuitenkin päästä eroon. Siksi juuri aloitetoimikunnan puheenjohtajaksi kai onkin asetettu linjajoh-toa.

Tekstin kirjoittaja, isännöitsijä Ilmari Lindberg on Kuusanniemen sellutehtaan aloitetoimikunnan puheenjohtaja.

Aloitteet läpi huolella

Mielestäni aloitetoimikunnan on päästävä eroon yksityisajattelusta luottamustehäväänsä hoitaessaan. He käyttävät toiminnan sääntöjen puitteissa harkintavaltansa saatuaan asiantuntijoiden lausunnot. Aloitteet on puitava läpi huolellisesti.

sääntöjen voimassaoloaikana on voitu poistaa tekijöitä, jotka hidastavat aloitteiden käsittelyä. Kuitenkin vaihe, jossa asiantuntija käsittelee aloitteen soveltuvuuden, saattaa edelleenkin viedä yllättävän pitkän ajan.

Toisaalta tietyt aloitteet luonnollisesti vaativat mm. aikaa vievää kokeilua, harkintaa ja laajojen laskelmien suorittamista. Näissä ei kuitenkaan turhaan saisi viivyttellä", sanoo Sampolahti.

Uudet säännöt ovat tuoneet toimintaan selkeyttä ja vaikuttaneet siihen, että sekä palkkioiden maksaja- että saajapuolella entistä paremmin ymmärretään molempien hyötyvän hyvistä aloitteista."

Toimikunnan jäsenet varmistavat ratkaisujen oikeudenmukaisuuden juuri monipuolisen harkintansa kautta.

Mikäli toimikunta ryhtyy sommittelemaan muutoksia aloitteisiin ja parantelemaan niitä, se helposti sotkeentuu "lilukan varsiin", mikä vaara muutenkin vaanii tässä toiminnassa.

Metsän lannoitus kannattaa — lentolevitys edullisinta

Lähes 4 000 hehtaaria Kymiyhtiön kangasmaita ja toistatuhatta suohehtaaria saa tämän vuoden kevään ja syksyn aikana lannoitetta pintaansa. Soille levitetään fosforia, kangasmaille ureaa tai oulunsalpietaria, pääasiassa lentokoneesta käsin.

”Yhteensä lannoitamme tänä vuonna osakkaidemme metsiä noin 8 000 hehtaaria. 6 700 hehtaaria lannoitetaan lentokoneesta, 1 300 helikopterista ja loput, pari prosenttia, maasta käsin”, sanoo metsänhoitaja **Erkki Manner** Tehdaspuusta.

Lentolevityksen eduiksi Manner mainitsee tasaisemman levityksen, pienemmän työnjohdon tarpeen ja sitä kautta myös pienemmät kustannukset.

Tehdaspuun lannoitettavaksi suunnittelemat Kymiyhtiön metsät sijaitsevat pääasiassa tehtaiden lähipiirissä eli Kaakkois-Suomessa.

Kun lannoitettavia kohteita valitaan, ovat perusteina maapohjan ravinteisuus, puuston kunto ja määrä sekä puiden ikä.

Eniten lannoitetaan 60—80-vuotiaita kangasmaita, koska niiltä saadaan lannoituksen aiheuttama kasvunli-

säys pikaisimmin korjuun kautta jalostukseen. Myös alle 60-vuotiaita metsiä saatetaan lannoittaa, mikäli muut edellytykset ovat olemassa. Yli 80-vuotiaille metsille ei sen sijaan anneta lisävoimaa.

Taimistot puolestaan eivät lannoitetta tarvitse, sillä hakatulla alueella on yleensä ravinteita riittävästi.

Lannoitus lisää kasvua keskimäärin pari kuutiometriä hehtaarilla vuosittain.

Lannoitesäiliön täyttö kestää puolisen minuuttia.

Moottori jylisee täysillä, sillä koneen mahassa oleva 600 kilon kuorma pitää nopeasti saada taivaalle.

Lannoite leviää ilmasta tasaisesti

Tiukka lähestymiskaarto metsään rakennetun lyhyen kiitotien suuntaan, laskeutuminen, rullaus, nopea kääntö paikallaan kiitoradan päässä, lannoitetta koneen säiliöön traktorin kauhaan rakennetusta täyttösappilosta ja moottorit paukkuen uudelleen puiden latvojen tasalle.

Siinä osa lentäjä **Pekka Veikkolaisen**, 41, jokapäiväisestä työstä. Varsinaisen lannoittamisen hän hoitaa 10—15 metrin päästä puiden latvoista, eli 30—40 metrin korkeudelta maanpinnasta.

”Jos mennään alemmaksi, jää lannoitettava kaista kapeaksi, korkeammalta taas kaistajako on vaikeampi säilyttää”, selittää Veikkolainen.

Ennen lannoituslentoja tutkitaan lannoitettavan tilan muoto kartalta, sitten sama lentokoneesta käsin. Merkkejä maastoon tarvitaan vain harvoin ja silloinkin tukemaan kartan kertomaa.

”Hyvin hoidetun metsän kuvio eroaa ilmasta käsin heikommin hoidetusta. Kymen metsät ovat yleensä tällaisia edukseen erottuvia. Lentäjä myös yleensä erottaa metsän kymmenen vuot-

ta suuremman ikäeron”, sanoo Veikkolainen.

Lannoite levitetään lentokoneesta kerrallaan 15—20 metriä leveälle kaistalle koneen alla olevasta keskikapakolevittimestä. Sivuttaistarkkuus kaistassa on 2—5 metriä, pituussuunnassa isompi, sillä kone liikkuu 50 metriä sekunnissa.

Tarvittaessa kone pystyy hyvällä ilmalla levittämään lannoitteen metsään, mutta jättämään esimerkiksi metsän reunassa olevan ojan lannoitteetta. Ojia joudutaan varomaan mm. lannoitteen pois kulkeutumisen estämiseksi, mutta ennen kaikkea ojen rehevöitymisen vuoksi. Rehevöityminen estää puolestaan veden pois juoksun.

Tarkkailua

Lannoitteen leviämistä

tasaisesti tarkkaillaan maastoon poikittain lentosuuntaan asetettavilla suppiloilla. Niihin kertyvän lannoitteen määrä ilmaisee levityksen tasaisuuden ja miten paljon lannoitetta metsähehtaari on saanut.

Kyseisen suppiloiden tarkkailun hoitaa kaksi Tehdaspuun miestä.

Metsässä olevien miesten lisäksi lannoitteen levittäjä tarvitsee apua myös kentällä.

Nämä apulannan siirtämisestä koneeseen huolehtivat kaksi miestä ovat, kuten lentäjäkin, Perusyhtymän maa- ja vesirakennusosaston palveluksessa. He myös kuljettavat kentän läheisyyteen parkkeerattuja huoltoautoa, asuntovaunua ja kuorma-autoa toimintapistteistä toiseen.

Urakatyötä

Kolmen miehen ryhmä tekee sesonkiaikaan eli keväisin ja syksyisin ympäröitä viikkoja, myös päivät saattavat hyvillä ilmoilla venähtää konttoriaikaa pittemiksi.

Kesäloma lentolevitystä hoitavilla miehillä sijoittuu talvikauteen. Silloin myös mm. Veikkolaista käytetään konsulttina tutkittaessa lentokentän paikkoja ja lannoitettavien tilojen sijaintia.

Mäntyharjussa Hurtan tilan lähellä sijaitseva, ensimmäistä kertaa käytössä ollut 450-metrinen kenttä

sai lentäjän hyväksynnän. Se oli sopivasti sijoitettu lannoitettavien tilojen väliin eikä lammen läheisyys laskevina ilmavirtoineen ollut kokeneelle, 15 vuotta lannoituslentoja tehneelle pilotille ongelma.

”3,5 metriä leveältäkin kiitoradalta on tehty töitä, joskus on jouduttu lentämään 300 metrin kentältä”, sanoo Veikkolainen.

Perusyhtymä on yksi maassamme lentolevitystä suorittavista yhtiöistä. Tehdaspuulle se on urakoinut

lannoitusta vuodesta 1969 lähtien. Yhtiön yhdeksästä koneesta kolme on jatkuvasti työssä, koneiden huolto tapahtuu 50 lentotunnin jälkeen.

191 tonnia metsään

Mäntyharjussa Veikkolainen esikuntineen rahtasi taivaalle ja sieltä 550 metsähehtaarille 191 000 kilon urea-erää. Valkoisia säkkejä oli lannoituksen alkaessa kahdeksan säkin korkuisena varastona yhteensä 3 820 kappaletta.

Kerrallaan lähtee koneen mukaan 600 kiloa ureaa eli 12 säkillistä. Määrä riittää vajaan kahden hehtaarin lannoittamiseen.

Vaikka koneen apulantasäiliön täyttöön kuluu vain puoli minuuttia ja toinen puoli minuuttia nousu- ja laskukiitoon, vie 191 000 kilon levittäminen aikaa ”hyvillä keleillä” seitsemästä kymmeneen päivään.

Keväällä Veikkolainen levitti lannoitetta noin 4 000 hehtaarille, mm. Kymiyhtiön Viisarin tilalle Lovasjärven lähellä. Syksyn levityssuunnitelmissa on lähes samankokoinen alue.

Mielekkääksi lentämiseksi työtään luonnehtiva Veikkolainen siirtyy Mäntyharjasta Turun lähelle, lannoittamaan Lounais-Suomen piirimetsälautakunnan laskuun. Kotimatka Joutseenon perheen luokse kasvaa ja asuntovaunuelämä jatkuu.

Ureaa metsään syksyllä

Ureaa, tehokasta typpilannoitetta levitettiin Kymiyhtiön Hurtan tilalle Mäntyharjussa 325 kiloa hehtaaria kohden. Käytettäessä toista typpilannoitetta, oulunsalpietaria, tarvitaan ainetta enemmän eli 550 kiloa hehtaarille.

Lannoituskustannukset hehtaaria kohden ovat lentolevityksellä oulunsalpietaria käytettäessä 620 markkaa, ureaa levitettäessä 470—500 markkaa. Urea sopii levitettäväksi elokuun lopusta myöhäissyksyyn, keväällä lannoitetaan oulunsalpietarilla.

Cessnan siivenkärjet ovat käyrät koneen hidaslento-ominaisuuksien parantamiseksi.

Kiiteltä ja kiistelty

Historiallisesti merkittävimäksi työajan uudistamiseksi sitten 8-tuntisen työpäivän luonnehdittiin viisivuorojärjestelmää Löysivapaan paneelikeskustelussa 20.8. Kuusankoskella. Sekä työntekijät että työnantajat vaikuttivat perin tyytyväisiltä uuteen järjestelmään.

Viisivuorojärjestelmään siirtyivät Kymi-yhtiöllä keskeytymättömässä vuorotyössä olevat työntekijät 17.7.1979. Uusi järjestelmä pyrki poistamaan vuorotyöstä aiheutuvia haittoja lyhentämällä viikottaisen työajan keskimäärin 36 tuntiin viikossa.

Uudessa järjestelmässä jokaista vakanssia kohti tuli 5 henkilöä entisen neljän asemesta. Tästä tulee nimitys 5-vuorojärjestelmä.

Viisivuorojärjestelmä toi mukanaan muutoksia myös vuosilomaan. Nyt vuosiloma pidetään kahdessa jaksossa: ensin 22 vuorokautta 26.5.—4.9. välisenä aikana ja sitten 14 vuorokautta syksyllä.

Vuosilomat sisältyvät seemaan, jonka jokainen vuoro saa tammikuussa. Seema on työntekijän 'lukujärjestys' koko vuodeksi, siitä näkyvät niin lomat kuin työvuorotkin.

Viisivuorojärjestelmässä olevilla on normaalisti 8 tunnin työpäivä. Ylimääräinen vapaa on keskitetty pitemmiksi vapaajaksoiksi. Näitä ovat seitsemän kuuden vuorokauden vapaajaksoa, jotka sijoittuvat pitkin vuotta. Lisäksi talvella on 14 vuorokauden talviloma.

Työntekijät tyytyväisiä

Viisivuorojärjestelmän juuret ovat 1960- ja -70-lukujen taitteessa. Tällöin alettiin tutkimuksissa kiinnittää huomiota vuorotyöntekijöiden epänormaalin työajan mukanaan tuomiin ongelmiin. Haluttiin saada joustavampi ja elvyttävämpi työjärjestys.

Antero Mäki

Lasse Mäkelä

"Työnantajapuolen mielenkiinto asiaan heräsi 70-luvun alkupuolella, jolloin teollisuudessa oli pulaa työvoimasta", kertoi Paperiliiton puheenjohtaja Antero Mäki. "Lopulta erilaisten mutkien kautta nykyiseen sopimukseen päästiin 1977."

Työntekijäpuolella uusi järjestelmä on otettu ilolla vastaan. Paperityömies Armas Ihalainen ja vuoromestari Juha-Pekka Ylén olivat molemmat sitä mieltä, että viisivuorojärjestelmä on huomattavasti helpottanut vuorotyössä käyntiä.

"Pitemmät vapaajaksot yövuorojen jälkeen helpottavat huomattavasti siirtymistä seuraavaan aamuvuoroon", painotti Armas Ihalainen. "Luonnonlakeja vastaan taistelu on nyt paljon helpompaa."

Vuoromestarin työtä 5-vuorojärjestelmä helpottaa mm. henkilöjärjestelyissä. "Välittömästi järjestelmän käyttöönoton jälkeen poissaolot työpaikoilla vähenivät huomattavasti", kertoi vuoromestari Juha-Pekka Ylén.

Työllistävä järjestelmä

"Viisivuorojärjestelmän luominen toi mukanaan 4 000 uutta työpaikkaa", kertoi Paperiliiton puheenjohtaja Antero Mäki. "Tämä ei kuitenkaan näkynyt työhönottamisena, sillä tehtaiden rationalisointien myötä oli monella tehtaalla työvoimareservejä. Näin uusia työntekijöitä ei otettu palvelukseen."

"Työnantajalle tehty uudistus oli kallis", muistutti Kymi-yhtiön henkilöstöjohtaja Lasse Mäkelä. "Nyt onneksi sentään saatiin sovittua koneiden käyntiaika entiseksi."

Työaika lyhennettäessä on aina muistettava, että tuottavuuden on nouseva vähintään samassa suhteessa, mikäli kilpailukyky aiotaan säilyttää ennallaan."

Kymi-yhtiölle uudesta järjestelmästä seurasi 120 työntekijän lisätarve. Uudet työntekijät otettiin pääosin yhtiön sisästä. Tuohon aikaan kolme vanhaa paperi-

Välillä kuultiin kentän ääntä. Yleisö puuttui kommentteissaan mm. päivähoito-

konetta lopetti toimintansa. Näin vapautui 97 henkilöä uuteen järjestelmään.

"Vanhojen koneiden kannattavuus ei olisi kestänyt enää miehistön lisäämistä", kertoi henkilöstöjohtaja Mäkelä.

Nousukauden luomus

"Nousukauden aikana ja normaalioloissa suunniteltu 5-vuorojärjestelmä toimii erittäin hyvin. Sen sijaan järjestelmä on erittäin jäykkä laskusuhdanteiden aikana, kun tilauksia ei ole", kertoi Mäkelä.

"Jos tehdasta pitäisi seisottaa esim. vuosilomien ajan, niin on erittäin vaikeaa välillä siirtyä takaisin 4-vuorojärjestelmään."

Hyvää uudessa systeemissä työnantajan kannalta ovat mm. ammattitaitoinen miehistö koneilla koko vuoden, vähentyneet poissaolot ja työntekijöiden pienempi vaihtuvuus. Nykyään suorastaan jonotetaan vuorotyöhön ja taas päivätyöhön muuttoa haluavia on vähän.

Opiskelijoille harmia

Sama, mikä merkitsee

ammattitaitoista henkilökuntaa ympäri vuoden, merkitsee toisaalta huonontuneita kesätyöpaikan saantimahdollisuuksia koululaisille ja opiskelijoille.

Viisivuorojärjestelmässä lomittajia ei tarvita lainkaan. Neljä vuoroa pystyy aina 'tuuraamaan' viiden kesäloman.

Kuusankosken kaupungin sosiaalijohtaja Heikki Helminen pohti järjestelmää toisaalta opiskelijoiden ja toisaalta kunnan vuorotyössä käyville tarjoamien palvelujen kannalta.

"Opiskelijoilla on kesätyöpaikan saaminen nyky-

Seitsemän päiväisestä nykysemaan

"Olkaas nyt lapset hiljaa että isä saa nukkua." Niin monelle tutut nämä sanat tässä kaupungissa. Ei kysynyt äideiltä, isiltä kone joka kolmea vuoroa jaksoi.

Ja niin sinne mentiin ja mennään aamuvuoroon, iltavuoroon, yövuoroon kontit selässä kahvipullo kuuman höyryputken päällä, tänään automaattiannostajien ääreen, pyörköitä, piimää, karjalanpaistia. Eivät arvanneet vaarit ja vuorineuvokset vuosikymmenien takaa miten tänä päivänä tässä kylässä pelaa. On siinä kyllä neuvoteltu, paikallisesti sekä liittojen välillä, seisoteltu koneita, painosteltu pakkolomilla mutta kehitys kulki ja kulkee, kaupunki kasvaa, piipuista savut ja satamien suuntaan täydet paperijunat.

Paavo Smed

Paavo Smedin runo sai ensiesityksensä Löysivapaa -tapahtuman pääjuhlassa 1982.

Kaksivuorotyö sopi

Kaksivuorotyö on sopinut erittäin hyvin Marja-Leena ja Jorma Sirénin elämänrytmiin. Kesällä seemat olivat erilaiset siten, että vapaapäivät sattuivat peräkkäin. Näin kohta nelivuotiaalle Antille löytyi aina seurakaveri.

Marja-Leena Sirén on työssä Voikkaan tehtaalla konessiivojana. Kesäaikana hän lomittaa kesälomalaisia, tänä kesänä hylsynsaajia. Kesäaikana työmuoto on ollut kaksivuorotyö ja talvella työaikamuoto 17. Tämä merkitsee epäsäännöllistä päivätyötä (4 työtä, 1 vapaa, 4 työtä, 2 vapaata). Vapaapäivät sattuivat näin yleensä keskelle viikkoa.

"Antin päivähoito on onnistunut tähän asti hyvin kotona. Viikolla vuorot ovat menneet ristiin, ja toinen meistä on aina ollut kotona. Viikonloput Antista on huolehtinut 16-vuotias isosisko Tarja. Tarvittaessa myös Antin isoäiti on autta-

nut hoito-ongelmissa", kertoi Marja-Leena Sirén.

Jorma Sirén on työnjohtajana Kymen paperitehtaan F-osastolla. Toukokuun alusta hänen työaikansa muuttui viisivuorosta kahteen vuoroon. "Minulle yölöysin pois jääminen tuntui helpotuksena. Vaikka vapaaajassa hiukan menettikin, niin tämä nykyinen systemi on minusta paljon mukavampi."

"Harrastamaan ei kyllä vuorotyössä käyvä pysty. Kun tuttavatkin ovat vuorotyössä on aina aika sovittaminen, että yhteisesti jokin voisi harrastaa", tuumivat Sirénit.

Marja-Leena, Jorma

Viisivuorojärjestelmä

ongelmaan.

Armas Ihalainen

Juha-Pekka Ylén

Heikki Helminen

Eli auki silloin, kun ihmiset ovat kiinni omissa töissään."

Tauno Salminen

Arto Tuominen

Teksti: Olli Laurila
Kuvat: Tuomo Pitkänen

Ei merkitystä kaupalle

ään todella hankalaa. Toisaalta varmasti lomittajat tuovat työpaikoille virkistystä ja ovat positiivinen kokemus.

Kunnan palvelut tulevat varmasti nyt pitkien vapaiden ansiosta helpommin saavutettaviksi vuorotyössä käyville. Toisaalta on monia palveluja, joiden käytössä ei ole juurikaan eroa päivä- tai vuorotyössä käyvien välillä", arvioi Helminen.

Juontajana keskustelussa toiminut Arto Tuominen yhtyi Helmisen käsitykseen: "Kaupungin palvelut ovat tunnetusti kaikille samantavoisesti huonosti saatavilla.

"Viisivuorojärjestelmä ei ole juuri muuttanut ihmisten kauppattomuutta", kertoi kauppias Tauno Salminen. "Pidentyneet vapaa-jaksot ovat ehkä hivenen aiheuttaneet lisääntyneitä kauppamatkoja Kouvolaan. Tämä ei tietenkään ole Kuusankosken kannalta mikään myönteinen seikka."

"Oleellisin Kuusankosken liike-elämälle on kuitenkin paperiteollisuuden menestyminen. Kun Kymi voi hyvin Kuusalla, voivat myös työntekijät ja tätä kautta myös liike-elämä hyvin", muistutti Tauno Salminen.

Viisivuorojärjestelmä on maailmassa lähes ainutlaatuinen työaika-järjestelmä. Järjestelmä luotiin paperiteollisuudessa jatkuvassa kolmivuorotyössä työskenteleville henkilöille, ja se alkoi toimia n. 3 vuotta sitten.

Kymi-yhtiön palveluksessa Suomessa olevista n. 6 600 henkilöstä n. 1 800 on viisivuorojärjestelmässä. Tehdaspaikkakunnista järjestelmää käytetään Kuusankoskella ja Juankoskella.

Viisivuorotyö ei estä urheiluharrastusta

Joukkueurheilu ja vuorotyö eivät ole niitä helpoimmin yhteen sovitettavia asioita. Urheilu vaatii säännöllistä harjoittelua, ja peliaikoja on hankala sovittaa yhteen seemojen kanssa. Mahdotonta joukkuepeliensä harrastaminen ei viisivuorojärjestelmässä olevalle ole, sen todistavat Kirsti ja Markku Nenonen.

Kirsti ja Markku ovat molemmat innokkaita urheilun ystäviä. Kirsti Nenonen pelaa lentopalloa Kuusankosken Puhdin naisjoukkueessa. "Puhti on vielä kolmossarjassa, mutta tavoitteena on ensi vuonna nousta kakkossarjaan", sanoi Kirsti.

"Kyllä viisivuorotyö pitkäjänteistä harjoittelua haittaa. Viime vuonna pelasin sarjaa ylempänä Voikkaan Viestissä, mutta luovuin koska siellä pitäisi treenata joka päivä. Nyt selviää vielä neljällä treenillä viikossa", kertoi Kirsti Nenonen.

Markku Nenosen urheiluharrasteluettelo on pitkä. Talvisin jääkiekkoa, kesällä pesäpalloa, ammuntaa ja viimeiset pari vuotta myös Karjala-seurassa kyykkää.

Myös perheen kuopus, kymmenvuotias tytär Tiina harrastaa urheilua. Isä on saanut Tiinan mukaan Puhdin alle 11-vuotiaiden tyttöjen pesäpallojoukkueeseen. Toinen kesä on jo menossa, eikä innostus ole ainakaan vielä sammunut.

"Niin paljon urheilua kyllä aiheuttaa menoja, ettei iltaisin paljon kotona ehdi ole-

maan eikä vieraisilla käymään. Tutut saavat usein kylään yrittäessään lukea lapun: "Olemme siellä ja siellä, palaamme joskus", naurahtivat Nenokset menojaan.

Yhteiset vapaat

Kirsti ja Markku ovat molemmat viisivuorotyössä yhtiössä. Kirsti Voikkaalla prässilikkana ja Markku Voikkaan kuorimolla annostelijana. Molemmat ovat nykyään samassa seimassa, joten vapaa-ajat he voivat viettää yhdessä.

Yhteiset vapaa-ajat mahdollistavat urheilun lisäksi myös toisen harrastuksen, matkailun. Nykyään matkat täytyy tehdä kesällä, ettei Tiinan koulunkäynti häiriinny. Tämän kesän lomakohte Neuvostoliitossa oli Dago-mys Neuvostoliitossa.

Tiinan hoitaminen on ollut vuorotyöstä aiheutuva suurin ongelma. Kirstin sisikon ja vanhempien avulla ongelmasta on sentään selvitetty. Kaikista kurjin Tiinan mielestä on vanhempien

aamuvuoro, kun joutuu yksin lähtemään kouluun.

Vanhempien mielestä aamuvuoro, etenkin heti iltavuoron jälkeen on vuoroista kurjin. "Me olemme sellaisia yöihmisiä ja teemme mielellämme töitä öisin. Aamulla taas uni maittaisi, joten aamuvuoroon nousu puoli viideltä on kyllä ter- vanjuontia."

"Emme vaihtaisi"

"Viisivuoro on paljon entistä systeemiä parempi, tuumivat Nenokset. "Nyt näkee etukäteen työvuorot ja lomat ja voi sen mukaan järjestää elämänsä. Ja lisääntynyt vapaa-aika on tietysti hieno juttu.

Myös se parannus viisivuoron mukana tuli, että yö- löysyys seuraa nyt iltalöysi. Tämä auttaa sopeutumaan rytminmuutokseen."

Vuorotyön harrastuksille ja lapsenhoidolle aiheuttamista ongelmista huolimatta Nenokset ovat tyytyväisiä viisivuorojärjestelmään. "Ei missään nimessä vaihdettaisi päivä-, tai vielä vähemmän kaksivuorosysteemiin."

"Jos jatkuvasti olisi aamulöyryssä, olisi aamulla pimeä kun töihin lähtee, ja illalla pimeää, kun töistä tulee. Ja kotona odottaisivat vielä kotityöt", kauhisteli Kirsti Nenonen jo ajatustakin päivätyöstä.

nut elämänrytmiin

ja Antti Sirén ovat harvoin päivisin kaikki koolla.

Ilman harrastuksia he eivät sentään ole. Jorma Sirénin harrastuksiin kuuluvat pilkkiminen, vanhojen rahojen keräily ja maalaaminen. "Maalausta ei tosin ole aikoihin tullut harrastetuksi, mutta nyt tekisi mieli taas aloittaa", tuumi Jorma Sirén.

Marja-Leena kertoi jonkin verran harrastavansa virkkaamista, mutta kodin ja pojanhoito tahtovat niellä koko vapaa-ajan.

Vuorotyöt ovat Siréneillä tärpänneet niin hyvin lapsenhoidollisesti, että haluja muuttaa päivätyöhön ei ole.

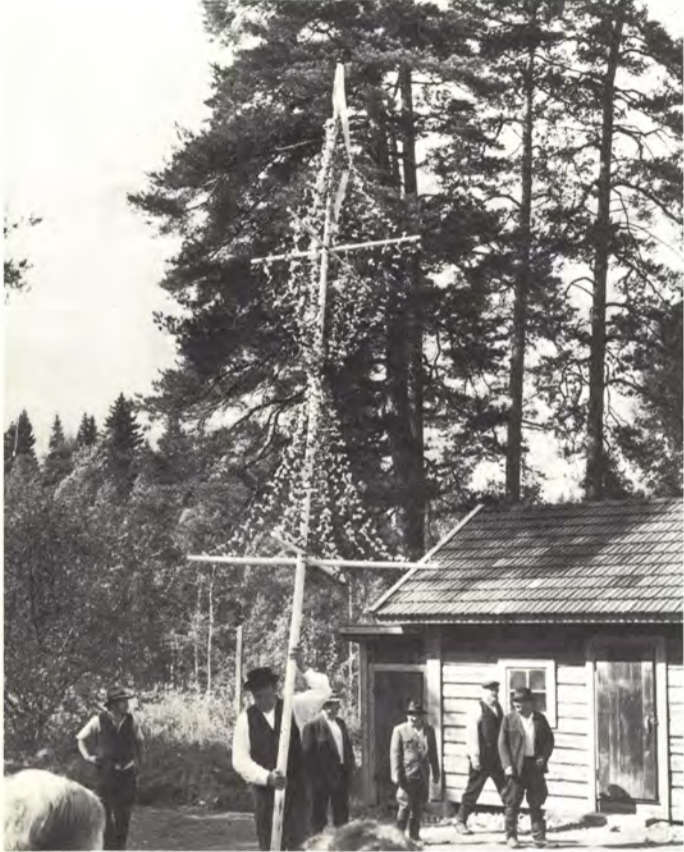
Jorma Sirén on jo kolmannen polven yhtiöläinen. "Isä oli koneenhoitajana Kymen paperilla ja vaari oli kiillotuskalanterin hoitaja." Antista ei näillä näkymillä neljännen polven kymiläistä tule, sillä hän neljävuotiaan varmuudella töksäyttää tulevaisuuden ammattikseen: "Veturinkuljettaja."

"Ei viisivuorotyö urheilemista estä, kylläkin häiritsee", tuumivat Nenokset.

Hellakylä helisi — patakylä pakisi

Riemastuttavan elävän kuvan tehtaankylän elämästä viime vuosisadan loppupuolelta aina Karkkilan kauppalaan tulon saakka antoi Fagerkullan pihanäyttämöllä elokuisena lauantai-iltapäivänä esitetty rapsodia.

Viime vuosisadan loppupuolella vietettiin tehtaankylällä juhannuksena maistonkijuhlaa. Juhlapaikalle pystytettiin kukin, köynnöksin ja pauloin koristettu maistonki. Juhlan keskipiste kuvassa yhtiön eläkeläisen Tauno Paavolan käsissä.

Paikallinen väestö sai käsitteistä vastanneen Eino Halmeen tekstistä eniten irti: osa katseli joista muisti kuvattavia tapahtumia, suuremmalle osalle tuntui mukavalta kuulla reilusti äännettynä rumaa,

mutta niin persoonallista Karkkilan murretta. Hellakylän helinää, patakylän pakinaa -rapsodian muutamat kohtaukset olivat toisaalta oivallisia aikansa peilejä vaikka laajemmankin yleisön katseltavaksi.

Esimerkiksi juhannuksena tehtaankylällä vietettävää maistonkijuhlaa kuvaava kohtaus antoi tietoa Högforsin tehtaasta ja sitä kautta koko metalliteollisuuden tilanteesta:

Patruuna Volter Ramsay, jota esitti paikallisen osuusliikkeen eläkkeellä oleva toimitusjohtaja Antti Pasanen, loi katsauksen ajankohdaksiin asioihin.

"Meidän lämpökäsittelyosasto on lähtenyt hyvin käyntiin ja myös Vattolan träsliperin tuotteella on hyve menekki. Hyvä suosio on saavuttanut myös koristevälytävää, jota olemme alkaneet tekemään", sanoi Ramsay ennen kuin kaatoi paloviinarityypin työntekijöilleen.

Sama markkinakatsaus löytyy Ekmanin historiasta Masuuni, josta tuli suurvalimo. Mutta se mikä kirjasta ei jää mieleen, jää näyttämöltä sielun silmien eteen.

Kuoppamäen juttuporukassa — jossa mm. patruuna Ramsayta rapsodiassa muisteltiin — todettiin takavuosien itseäänselvyys: Patruuna oli jumalasta seuraava ja jumala tuli "pal pal patruunan jälkeen".

Näytelmässä palautettiin mieleen myös työväenyhdistyksen ja tehtaanjohdon suhteet: Ramsay luonnehti vuonna 1899 perustetun työväenyhdistyksen villiopiaksi ja rettelöjärjestöksi.

Myös "kammarijunkkari" Hjalmar Linderin aikaa, jolloin tehdas kävi yöt päivää toimittakseen "siunat-

Maistonkijuhlaan kuului oleellisena tehtaankylän patruunan puhe, jonka jälkeen patruuna itse kaatoi työläisilleen paloviinarityypin. Volter Ramsayta esitti Fagerkullassa Antti Pasanen.

tuja pommeja" Venäjälle, näytelmä kertasi ja muistutti mieleen ne hyvät ajat, jolloin halpoja maataloustuotteita tuotettiin työläisille sekä omilta että Kytäjän ja Wanjärven tiloilta.

Kuoppamäen juttuporukka muisteli "Linterin" sanoneen järjestäytyneelle työväelle: "Pitäkää puolenne vaan, ei teidän puolianne muut pidä."

Kun oli käsitelty kylän kamppailua metallisulun kynsissä ja lapualaisajan tapahtumia, päästiin myös muistuttamaan tehtaalaisten merkityksestä Karkkilan kauppalaan synnyssä.

Mm. valumestari Svante Hartman oli yksi kauppalaan perustamista sitkeimmistä ajaneista tehtaalaista. Hän myös osallistui näkyvästi kauppalaan kunnalliseen elämään 1930-luvun loppuun saakka.

Kauppalaan syntyyn liittyviä asioita käsiteltiin rapsodiassa kuvaamalla sekä asian tiimoilta järjestettyä kuntalaisten kokousta että

paikallisen sos.dem. työväenyhdistyksen kokousta.

Kun puolueessa päätettiin esittää vakituiseen kauppalaanjohtajan valintaa, oli —

tietenkin — vastarannan kiiskinä taas rehvakas ja äännekäs yhtiöläinen, viilaverssaalla työskentelevä toveri Latva.

Karkkilan tehtaankylän emalilaitokselta vuonna 1977 lähes 45 palveluvuoden jälkeen eläkkeelle siirtynyt Väinö Lehto esitti rapsodiassa sekä pitäjäläistä että tehtaalaista.

Pomot veivät viestiä

Löysivapaa-tapahtumiin oli tänä vuonna ensimmäisen kerran sisällytetty pomowiesti. Poliittiset, taloudelliset, sotilaalliset ja hallinnolliset "isokenkäiset" kohtasivat toisensa tässä leikkimielisessä kisassa. 21.8 Kuusankosken urheilupuistossa.

Pomowiesti suoritettiin nelihenkinen joukkuein. Kukin joukkue ilmoitti itselleen ihanneajan, jonka se arvioi itseltään kuluvan noin neljän kilometrin mittaisella matkalla. Voittaja viestissä oli se joukkue, jonka ihanne-aika oli lähimpänä todellista maaliintuloa.

Kymen lääninhallitus osoit-

ti tuntevansa omat resurssinsa hyvin. Voitto irtosi 42 sekunnin erolla omasta arviosta. Toiseksi tulleet Voikkaan liikemiehet hävisivät vain sekunnin arviostaan.

Kymiyhtiön johtajisto osallistui myös kisaan, sijoitus 13. Vaikka aivan huipulle ei yhtiö päässytäkään, niin ammattiyhdistyspäätäjät jäivät sentään taakse. Rakkain kilpakumppani voitettiin, onneksi olkoon johtajisto.

Kymiyhtiön johtajiston joukkueessa viestiä veivät Heikki Kellokoski, Olof Westlund, Harry G. Wiklund ja Jaakko Harju. Kuvassa viemeksimainitut.

.... ja paperimiehet vetivät köyttä

Kyllä Kuusankosken kaksi paperiammattiosastoa aina yhden Voikkaalta voittaa. Näin ainakin kävi sunnuntaina 22.8. Kuusankosken pallokentällä.

Lajina tässä löysivapaa-tapahtumaan liittyneessä kilpailussa oli köydenveto. Tällä kertaa voikkaalaisille ei annettu edes mahdolli-

suutta voittoon, sillä kuusankoskelaiset ratkaisivat voiton heti ensi riuhtaisulla.

Ensi vuonna tilanne saattaa jo muuttua. Voittajat nimittäin saivat palkinnoksi ruisleivän (kuva) ja hävinneet vielä suuremman ruisleivän. Puntit lienevät näin tasaantuneet.

Antero Toivonen heittää Ateenassa

Kouvolassa pidettyjen Kalevan kisojen jälkeen tarjottiin Kymin mittarikorjauksella työskentelevälle Antero Toivoselle kahvit virkamieskerholla Koskelassa.

Kahvien ja Verla-lautasen luovutuksen aiheena oli Anteron SM-kisoissa saavuttama kolmas tila keihäänheitossa.

Tuolloin vaatimaton keihäsmies toivoi Ateenan EM-kisoihin joukkuetta valitsevien suovan SM-kisojen kärkeä Suomelle—Ruotsi-ottelussa tilaisuuden Ateenan-näyttöihin.

Näin kävikin ja elokuun lopulla Antero Toivonen pani Kalevan kisojen heitonsa metrejä lisää sekä selvitti tiensä EM-joukkueeseen.

Koskelan kahvitilaisuudessa Antero ounasteli, että Ateenassa alkukierroksilla heitetty 87-metrinen saattaa tuoda mitalin.

Tämän tason kuntoon Toivosen veljessarjasta kovin tuntuu nyt päässeen. Toivotaan siis Anterolle onnea EM-Ateenaan.

Antero Toivonen, 33, on Toivosen urheiluvasta veljessarjasta keskimäinen. Nuorempi Aulis on 20 metrin kuulamies ja 37-vuotias Mauri keihäänheittäjänä kovaa kansallista tasoa.

Henkilöuutiset

Konserni

Kuusankoski

Eeva Autio

Kiinteistöasiain sihteeriksi kiinteistöosastolle on 1.9. alkaen nimitetty merkonomi **Eeva Autio** tehtäväänään kiinteistökauppoja koskevien kauppakirjojen ja sopimusten valmistelu. Kiinteistöasiain sihteri Autio avustaa lakiasiainosastoa yhtiön kiinteistöjä koskevien kiinnitys- ja lainhuuda-

tusasioiden hoidossa. Uuteen tehtäväänsä Autio siirtyy sosiaaliosastolta, jossa hän toimi asuntoasiain sihteerinä.

Metalli

Karkkila

Heikki Malkamäki

Dipl.ins. **Heikki Malkamäki**, 37, on 12.7. alkaen nimitetty Metallin Karkkilan valimon palvelukseen konekaavaus- ja keernaosastojen tuotantoinööriksi.

Heikki Valkeapää

1977 asti. Nykyiseen tehtävään hänet nimitettiin vuonna 1978.

Vilho Räsänen on aikoinaan ottanut aktiivisesti osaa kunnalliseen toimintaan. Hän toimi vuosina 1962—66 Karkkilan kauppalan vesilautakunnan jäsenenä ja valtuuston varajäsenenä vuosina 1965—66. Heinolan kaupungin valtuuston jäsenenä ja kaupungin kansakoulun johtokunnan puheenjohtajana hän toimi vuosina 1969—70. Karkkilan kauppalan hallituksen jäsen hän oli vuonna 1973. Yhdistystoimintaan hän on osallistunut toimimalla mm. Karkkilan kansallisseuran puheenjohtajana vuosina 1972—73. Lämpö- ja vesijohtoteknillisen yhdistyksen johtokunnan jäsen hän oli vuosina 1966—67. Vilho Räsänen oli vuosina 1961—66 myös Uudenmaan läänin Pyhäjärven seurakunnan kirkkohallintokunnan jäsen.

Vapaa-ajan harrastuksiin kuuluu kuntoliikunta ja klassillisen musiikin kuuntelu. Merkkipäivänään hän on matkoilla.

Pastankeittäjä **Paavo Junnola** Kymin paperitehtaan päällystyslaitokselta täyttää 50 vuotta 22.9. Hän on syntynyt Säkkiärvellä. Yhtiön palvelukseen hän tuli vuonna 1970. Nykyisessä toimensaan hän on ollut vuodesta 1972 lähtien.

Konttorisiivoija **Liisi Lakka** klooritehtaalta täyttää 50 vuotta 12.9. Hän on syntynyt Sippolassa. Hän tuli yhtiön palvelukseen vuonna 1972. Vapaa-aika-

Dipl.ins. **Heikki Valkeapää**, 24, on 16.8. alkaen nimitetty Metallin palvelukseen myynti-insinööriksi Karkkilan valimon LVI-myyntiosastolle hoitamaan Metallin LVI-vakiotuotteiden kenttämyyntiä Itä- ja Etelä-Suomen alueella.

Juha Vesanto

Teknikko **Juha Vesanto**, 23, on 14.6. alkaen nimitetty Metallin Karkkilan valimon palvelukseen aluemyyjäksi LVI-myyntiosastolle hoitamaan Metallin LVI-vakiotuotteiden kenttämyyntiä Lounais-Suomen alueella.

Sähkötekniikko **Martti Julin**, 25, on 16.8. alkaen otettu Metallin Karkkilan tehtaan palvelukseen tehdaspalveluosastolle.

naan hän harrastaa kuntoliikuntaa.

Maalari **Heikki Lakka** kemian kunnossapito-osastolta täyttää 50 vuotta 13.9. Hän on syntynyt Kuusankoskella. Yhtiön palvelukseen hän tuli vuonna 1949 Kymin rakennusosastolle. Nykyisessä toimessaan hän on ollut vuodesta 1968 lähtien.

Junamies **Pentti Nio** kuljetusosastolta täyttää 50 vuotta 17.9.

Siivoaja **Marjatta Mattson** Voikkaan puuhiomolta täyttää 50 vuotta 24.9. Hän on syntynyt Jaalassa.

Sahaaja **Matti Lehtisare** Voikkaan puuhiomolta täyttää 50 vuotta 15.9. Hän on syntynyt Kuusankoskella. Matti Lehtisare tuli yhtiön palvelukseen vuonna 1948. Hän työskenteli Voikkaan ja Kymin rakennusosastoilla vuoteen 1957 asti. Voikkaan puuhiomoon hän siirtyi vuonna 1959 oltuaan sitä ennen pari vuotta Kymin metsäosastolla. Vapaa-ajan harrastuksiin kuuluu mm. liikunta. Merkkipäivänään hän on matkoilla.

Varamies **Pentti Laatonen** Voikkaan puuhiomolta täyttää 50 vuotta 20.9. Hän on syntynyt Mäntyharjussa. Ennen hiomolle siirtymistään vuonna 1956 Pentti Laatonen teki vuosina 1949—1954 metsä- ja uittotöitä Mäntyharjun hoitopiirissä sekä Pyhäkoskella. Nykyiseen toimeensa hänet nimitettiin vuonna 1980.

ponen (37 palvelusvuotta), maalari Arne Leskinen (45), varalämmittäjä Aaro Torvinen (40).

Metalli

Karkkila

Laitosmies Unto Nikander (44 palvelusvuotta).

Paperi

Kuusankoski

Kärrääjä Pentti Kääriäinen (29 palvelusvuotta), sähköasentaja Ilmari Mäkelä (26).

Juantehdas

Konekorjaaja Elias Ko-

Kuusaalaisille

Toiminta

alkaa askartelupajoissa

Kymin ja Voikkaan askartelupajoissa alkaa syys-toimintakausi ma 13.9. Ilm. 10.9. mennessä puh. Kymin-tehdas (40) 2293 ja Voikkaa 889 012/124. Työillat ovat maanantaista perjantaihin klo 17—21.

Eläkeläisten askarteluajat ovat Voikkaalla tiistaisin ja torstaisin klo 12—16.

Neuvottelukokous Kuusaan ja Voikkaan naistenkerhojen toimihenkilöille Toimelassa ma 13.9. klo 14.00.

Akanat aloittavat syksyn kerhoillat Toimelassa ke 15.9. klo 19. Seuraava kerhoilta on 29.9, jolloin kotitaloustekniikko **Maija-Leena**

Naistenkerhot

Prusi kertoo pihan puista. **Vilhelmiinat** aloittavat syyskauden Voikkaan seuratalossa to 16.9. klo 19.

Ykköset kokoontuvat kerhoiltaan Toimelassa ti 21.9. klo 17.

Kakkosten syyskauden ensimmäinen kerhoilta on Toimelassa to 23.9. klo 19.

Lappalan rannat

Onko huhuissa perää? Aiotaanko Lappalan uimarannat myydä?

Tyrmistyneet yhtiöläiset

Kymiyhtiössä on tutkittu mahdollisuuksia myydä pääosa Lappalan ulkoilualueesta ulkopuolisille. Asiaan kerrottu henkilöstölle niissä yt-elimissä, joiden käsiteltäväksi suunnitelma kuuluu.

Eräälle yhteisölle myytyä 0,5 ha:n aluetta lukuun ottamatta ei myyntipäätöksiä ole toistaiseksi tehty. Yhtiö myös säilyttää edelleen omistuksensa alueella sijaitsevan leirirannan.

Myytävien alueiden mahdollisina ostajina ovat pääasiassa kunnat, joten kyseiset alueet säilyvät edelleen yleisessä käytössä.

Aaro Eerolainen
Kiinteistöpäällikkö

Miten on?

Vanhat valokuvat talteen

Tämä oletettavasti Kuusankoskella otettu kuva kreivi Carl Robert Mannerheimistä on yksi yhtiön kuva-arkiston harvinaisuuksia. Valokuvaaja Rembrandtin ottaman kuvan lähempi kuvauspaikka ja -vuosi on kuitenkin selvittämättä. Osaisiko joku lehtemme lukijoista auttaa? Vihjeenä mainittakoon, että Mannerheim vaikutti paikkakunnalla vv. 1872—78.

Kymiyhtiön toimintaan liittyviä vanhoja valokuvia lunastetaan yhtiön kokoelmiin jatkuvasti. Mikäli teillä on hallussanne kuvia, joilla arvellette olevan myöhempiä käyttöarvoa, pyydämme ottamaan yhteyden yhteistyösihteerin **Helena Mau-**

noon yhtiön tiedotusosastolta Kuusankoskella puh. 951-402 170. Lunastetuista kuvista maksetaan pieni palkkio kuvien aiheen, iän ja teknisen laadun perusteella.

Kymiyhtiön 100-vuotissäätiö

Yhtiön edustajaksi Kuusankosken hallintokuntaan on nimitetty eläkkeelle siirtyneen tuontopäällikkö **Åke Lindholm**in tilalle isännöitsijä **Ilmari Lindberg**.

Åke Lindholm jäi eläkkeelle

Kymiyhtiön 100-vuotissäätiön Kuusankosken hallintokunnan puheenjohtajana 10 vuotta eli koko säätiön toiminta-ajan toiminut tuontopäällikkö **Åke Lindholm** siirtyi syyskuun alussa eläkkeelle.

Eläkkeelle siirtymisensä yhteydessä Åke Lindholm jättää hallintokunnan puheenjohtajan tehtävät toisiinsa käsiin.

Tietoisen puheenjohtajansa vapaa-ajan harrastuksista luovuttivat Kuusankosken hallintokunnan jäsenet Lindholmille 10.8. henkilökohtaisena lahjanaan sukset siteineen.

UutisKymi

Päätoimittaja Reijo Virta puh. 2168 (suora 951-402 168)

Kesätoimittaja Olli Laurila puh. 2169 (suora 951-402 169)

Toimituksen sihteri Irma Räihä puh. 2173 (suora 951-402 173)

Valokuvaaja Tuomo Pitkänen puh. 951-45 068

Paperi: Kymin paperitehtaan KymArt Matta 100 g/m² ISSN 0358-416X

Toimitus Kymi Kymmene Oy Tiedotusosasto Niementie 13 45700 Kuusankoski Puh.vaihde 951-402 111

Kirjapaino Kymi Kymmene Paperi Kouvolan Kirjapaino Valtakatu 28 45100 Kouvola Puh.vaihde 951-11 551

Lehden seuraava numero ilmestyy 27.9. Aineiston oltava toimituksessa viimeistään keskiviikkona 15.9. klo 16.30.

Eläkepäiville

Puristinosia ja sähköistystä uudistetaan Voikkaalla

Voikkaalla on aloitettu PK 16:n ja 17:n puristinosien uusiminen. PK 16:lla uusitaan molemmat, ykkös- ja kakkospuristin. Jo elokuussa suoritettiin PK 17:llä vastaavasti ykköspuristimen uusinta, ja samalla uusittiin myös koneen sähkökäyttö. Koneen kakkospuristin on uusittu jo aiemmin.

Asennusten aikataulu PK 17:llä oli 2.8.—27.8. ja PK 16:lla on 6.9.—28.9. PK 17 asennustyöt ja koekäyttö onnistuivat kuitenkin hyvin ja kone voitiin käynnistää jo 24.8.

Paperikoneiden puristinosien uusinnalla pyritään paperin tasapuolisuuden parantamiseen ja energiasäästöihin. Uusien puristinosien avulla voidaan paperin kuiva-ainepitoisuutta nostaa, jolloin paperin kuivauksessa säästetään höyryä.

"Kysymyksessä on puristinosan rakenteen muutos, jolla imuteloja vähentämällä voidaan vähentää myös imu-

pumppujen määrää, ja siten energiaa", kertoi projektin sihteerin, tekniikko Onni Ulin.

Puristinosien uusinnat toimittaa ja asentaa Valmet Oy. Yhtyneet Paperitehtaat Oy toimittaa puristinosalle tulevat pulpperit ja putkistomuutokset suorittaa KRP-Rakenne Oy Voikkaalta.

PK 17:llä uusi sähkökäyttö

Samaan aikaan PK 17:n puristinosien uusinnan kanssa uusittiin myös koneen sähkökäyttö. Vuosina 1935 ja -36 valmistuneet tasavirta-

generaattorit eli muuttajakoneistot korvattiin nykykoneistolla tyristorisuuntaajilla.

Paperikoneessa on tasavirtamoottorit. Sähkövirtansa se kuitenkin ottaa vaihtovirtaisesta verkosta, jolloin välissä tarvitaan muuttajakoneistot. Välissä olevan muuttajakoneiston tehtävä on myös jännitteen määrää säätämällä vaikuttaa paperikoneen nopeuteen. Paperikoneen nopeus määrätään ajettavan paperilaadun mukaan.

Nyt asennetut uudet tyristorisuuntaajat edustavat uudenaikaista puolijohdintekniikkaa, jossa pyörivät generaattorit on korvattu tyristorisuuntaajilla.

"Vanhoihin tasavirtageneraattoreihin verrattuna ei uusissa tyristorisuuntaajissa ole lainkaan pyöriviä osia. Tämä helpottaa huoltoa ja tekee uudet generaattorit periaatteessa kulumattomiksi", kertoi projektin vetäjä, insinööri Olavi Mansikkamäki.

"Tärkein hyöty uusista tyristorisuuntaajista on käyttövarmuuden lisääminen", kertoi insinööri Mansikkamäki. "Teknillisillä laitteilla on aina tietty käyttöikänsä, ja vanhat generaattorit olivat jo iäkkäitä."

Uudet tyristorisuuntaajat toimitti Voikkaalle Oy Strömberg Ab. Samalla se vastasi myös asennuksesta ja kaapeloinnista. Voikkaan sähkökorjaamo puolestaan huolehti ohjaukspulttien ja sähkökeskusten teosta.

PK 16:n ja 17:n investointien yhteissumma on kaikkiaan n. 28 milj. markkaa.

Onni Ulin ja Olavi Mansikkamäki tutkimassa PK 17:n uutta puristinosaa.

Kirjapaino pian uusiin tiloihin

Uusi rakennus nousi harjaan, vanhan kaupasta sovittu

Katajajarjun teollisuusalueella Kuusankoskella vietettiin 20. elokuuta Kymiyhtiön Kouvolan Kirjapainon uuden toimitalon harjannostajaisia. Teollisuushallin rakennuttaa Kuusankosken kaupunki. Uudisrakennuksen kerrosala on 3 355 neliometriä. Urakkasopimuksen mukaan rakennuksen tulisi valmistua loka-kuun alkuun mennessä.

Kymiyhtiön Kouvolan Kirjapainon nykyisen toimitalon myymisestä on viime viikolla tehty sopimus. Uuden omistajan mukaan kiinteistö on tarkoitus säilyttää entisessä asussaan.

Perustettavan yhtiön lukuun ostettava kirjapaino-

rakennus on valmistunut vuonna 1920. Talo peruskorjattiin vuonna 1974.

Kouvolan Kirjapainon rakennus on Kouvolan vanhin liiketalo.

Uudisrakennus harjannostajaispäivänä.

Takkasydän kehitetty Heinolan tehtaalla

Lämmön ottamiseksi talteen avotakasta on Kymyn Metallin Heinolan tehtaalla suunniteltu Högfors-takkasydän. Takkasydämen muodostaa leveylementeistä rakennettu runko, takan sulkuluukun kautta käytettävä savukynnyksulkupelti, muurauskehys sekä savuhormin liitoskappale.

Takkasydämen levyelementit on valmistettu muotoon puristetusta teräslevystä. Takkasydämen vesitila on vain 30 litraa, joten veden lämpeneminen on nopea ja pienestäkin polttoainemäärästä saadaan lämpöä talteen.

Takkasydäntä käytetään aina varaajaan kytkettynä. Kuten kiinteän polttoaineen kattiloille yleensäkin, suositellaan takkasydämelle avointa paisuntajärjestelmää.

Riittävän suuren vesivaraajan yhteydessä voidaan kesäaikana lämmin käyttövesi tuottaa kotimaisella polttoaineella ja talviaikana saada lisälämpöä osittain varaavaan sähkölämmitykseen.

Takkasydän voidaan muuravaiheessa sijoittaa ja varustaa eri tavoilla käyttäjän tarpeiden mukaan. Koska teräsrakenne laajenee lämmetessään eri tavalla kuin

verhomuuraus, ei muurausta saa tukea suoraan takkasydämeen, vaan välissä on käytettävä joustavaa materiaalia.

Takan hyötysuhdetta on mahdollista nostaa yläpalolaisen kattilan tasolle sopivalla palamisilma-aukoilla varustetun suuluukun avulla. Mm. Kymyn Metallin Karkkilan tehdas valmistaa tarkoituksen soveltuvia valurautaluukkuja.

Takkasydämen konstruktion on suunnitellut tuotepäällikkö Timo Väli-Torala Heinolasta.

Koemyynnissä olevaa tuotetta voi tiedustella rauta- ja LVI-liikkeistä. Takkasydämen ohjevahittäishinta on 5 400 markkaa. Yhtiöläisillä on mahdollisuus saada takkasydän henkilökuntahintaan.

Lähikuvassa tukkilajittelija

Pitkät ja leveät tukit kolistelevalta korvia huumavasti siirtyessään yhtiön Soinlahden sahan kuorimon automaattisesti ohjatulla kuljettimella eteenpäin. Rakennuksen toisessa päässä, kuljetinradan yläpuolella, on valvontahuone, jonka ison ikkunan takana istuu tukkilajittelija Leena Salonen.

Kolme ja puoli vuotta tukkilajittelijana toiminut Leena Salonen ei juuri katsettaan ehdi nostaa. Uusia luokiteltavia tukkeja tulee jatkuvana virtana, yhtään ei saa päästää ohitse. Keskityneesti, katse milloin annostelijalla olevassa tukissa, milloin valvontapöydän napuloissa tai ulkona eteenpäin hiljalleen liikkuvalla kuljettimella hän tekee työtään.

"Hyvää keskittymiskykyä tässä vaaditaan. Silmän on oltava tarkkana jatkuvasti", hän kertoo työstään.

Tietokone mittaa, lajittelija luokittelee

Tukkilajittelijan työ alkaa, kun kuoritut tukit tulevat yksi kerrallaan kuorimolta kuljettimella, joka vie ne kohti mittauksen tekevää mittaustaitetta. Kuorimakoneelta ei saa tulla enempää tukkeja kuin lajittelukone pystyy kerralla vastaanottamaan. Tietokoneessa olevan mittaustaitteen lasersäde mittaa tukin pituuden ja läpimitan. Mittauksen jälkeen tukit annostellaan kuljetinkärrille, joka vie ne tietokoneen määräämään koon ja laadun mukaan oikeaan lokeroon.

Tukin laatuluokitus tapahtuu rungon ollessa annostelijalla. Tukkilajittelija arvioi silmämääräisesti, kuuluuko runko A-, B- vai C-laatuun.

A-laadun puu on parasta,

lähes virheetöntä ja oksatonta, kun taas B-laadussa voi jonkin verran esiintyä esimerkiksi sinistymistä ja lenkoa eli käyryyttä. Lahoa ja madonsyömiä ei saa olla yhdessäkään sahaukseen menevässä tukissa.

Kuljetinkärrä kuljettaa luokitellut puut edelleen ulos. Tukkilajittelija seuraa valvontapöydän viereissä olevan peilin avulla tukkien kulkua kuljettimella ulkona. Radan tarkkailu on välttämätöntä, jotta välttyttäisiin turhilta seisokeilta. Kuljettimella eteenpäin matkaava runko nousee hyvinkin helposti pystyyn ja voi pysäyttää radan. Kuljetinkärriltä puut putoavat automaattisesti omille tietokoneen määräämille paikoilleen radan viereen.

Urakkaa kahdessa vuorossa

Tukkilajittelua tehdään

kahdessa vuorossa urakka-työnä, aina yksi henkilö löydessä. Yhden vuoron aikana käsitellään 2 000—2 300 tukkia.

Vaihtelua, joskus ihan tervetulluttakin, tuovat paitsi ruoka- ja kahvitaumat, myös seisokit. Yhden vuoron aikana on keskimäärin puoli tuntia seisokkia, min-kä ajan tukkilajittelija käyttää siivoustyöhön. Seisokkien synnä saattaa olla esimerkiksi radan tukkeutuminen tai laitevika.

Aina vuoron päättyessä tukkilajittelija ajaa tietokoneelta raportin, joka ilmoittaa vuoron aikana lajiteltujen tukkien yhteismäärän sekä sen kuinka paljon kutakin tukkiluokkaa on tullut.

Kirjaajasta tukkilajittelijaksi

Tukkilajittelija Leena Salonen työskenteli ennen nykyiseen toimeen siirtymistään sahan lautatarhassa kirjaajana.

Laatutukkeja lajittelijan ja tietokoneen yhteistyönä

Leena Salonen pitää työstään sen vaatiman huolellisuuden takia. Lajittelijalla on silmän oltava jatkuvasti tarkkana.

"Sahan palon jälkeen vuonna 1977 tämä työ lautatarhalla kuitenkin loppui ja oli keksittävä jotakin muuta", kertoo Leena Salonen. "Iisalmen ammatillisessa kurssikeskuksessa järjestettiin tuolloin kolmen kuukauden pituinen tukkilajittelijan kurssi, johon osallistuin kahden muun naisen kanssa." Tällä hetkellä

kaikki kolme ovat sahan palveluksessa: kaksi vakituisena ja yksi heidän tuuraajanaan.

"Raskaaltahan tämä joskus tuntuu. Tarkka työ väsyttää erityisesti silmiä", kertoo Leena Salonen. Kuitenkin hän kertoo pitävänsä työstään juuri sen vaatiman tarkan huolellisuuden takia. Virheitä ei saa tulla.